

9

tổng kết

Nhờ đọc các lời hướng dẫn và giáo huấn này, người có lòng tin đã hiểu được nghĩa lý trong đó nên vào lúc chết, họ có thể thực hiện được sự di chuyển thần thức và khỏi phải vào thân trung ấm nhưng sẽ đi qua ĐẠI LỘ CHÍNH HƯỚNG THƯỢNG. Những người ít tập luyện về phương diện tâm linh khi nhận biết ánh sáng trong suốt trong *chönyid bardo* – tình trạng chuyển tiếp của kinh nghiệm thực tại – vào lúc chết cũng sẽ đi qua con đường hướng lên.

Những kẻ ở bậc dưới nữa thì sẽ được giải thoát – phù hợp với khả năng riêng và có liên quan đến biệt nghiệp của họ vào lúc các Thiên-thể thuần-hoà và phần-nộ sáng chói trên người họ trong hai tuần lễ đầu của *chönyid bardo*.

Có nhiều thời điểm trong suốt giai đoạn chuyển tiếp người chết có thể tìm được sự giải thoát nếu nghe những lời trong sách qua vị chủ lễ và nhận biết được mình phải làm gì rồi thực hiện đúng như lời hướng dẫn đó.

Tuy nhiên, nhiều người vì nghiệp ác quá nặng nề, nghiệp lành thì quá ít hay không có; những kẻ mà sự u tối bao kín họ vì những hành vi độc ác khi còn sống sẽ phải lang thang đi xuống – mỗi lúc một sâu hơn cho đến giai đoạn phải tìm sự tái sinh – *sidpa bardo* ‘tình trạng chuyển tiếp lúc tìm sự tái sinh’.

Sự đi xuống này có thể ví như một cầu thang có nhiều bậc tầng cấp. Cứ mỗi nấc không đạt được tình trạng giải thoát thì vẫn cố gắng tìm cách giúp họ ở bậc thấp hơn nữa. Cứ như vậy mà tiếp tục.

Nói cách khác, dầu cho ở bất cứ thời điểm nào trong suốt sự diễn biến này vẫn luôn luôn có cách để giúp người chết bằng cách giải thích, nhắc nhở – dĩ nhiên theo từng cấp độ – để họ tìm sự giải thoát. Thế nhưng có những kẻ mà nghiệp ác quá nặng vẫn không nhận biết được các cảnh xuất hiện ra với họ nên bị rơi tình trạng sợ hãi bởi các cảnh tượng ghê rợn khủng khiếp. Vẫn có lời giáo huấn để cầu mong cho người chết có thể đóng cửa tử cung hoặc chọn một trong những cửa ấy.

Nhờ các lời giáo huấn này mà họ sẽ có thể biết quán tưởng để thấy được cảnh thích hợp và cầu khẩn những năng lực cao siêu vô biên để được sinh lên cõi cao hơn. Ngay cả khi lời giáo huấn có liên quan đến loài súc sinh cũng có thể giúp người chết biết ứng dụng sự quy-y mà xoay chuyển khỏi vào nơi khốn khổ, gặp được ân huệ lớn.

Để làm con người tự do hoàn toàn với đầy đủ khả năng, người chết có thể tái sinh và gặp được đấng giáo chủ làm người bạn có đức hạnh và đạt được các ước nguyện cứu đời.

Nếu được nghe lời hướng dẫn này, người chết khi còn ở tình trạng chuyển tiếp phải đi tìm sự tái sinh, sẽ biết gom hết các hành vi tốt của mình lại để hưởng được lợi lạc, y hệt như hứng cái thùng dưới một chỗ nứt của một ống nước bị bể; ít nhiều gì cũng có thu hồi được nước để sử dụng.

Những người có nghiệp ác vẫn có thể được giải thoát khi nghe giáo lý này, nhận biết nó và chịu làm theo lời hướng dẫn. Vì sao vậy? Đó là vì vào lúc đó các Thiên-thể thuần hoà và phần nộ đều hiện diện để đón tiếp người chết và các ma Ba-tuần, các THIÊN-THẦN ĐOẠN-MỆNH cũng đến để đón nhận người chết về với họ.

Chỉ cần hiểu rõ giáo lý này để hướng dẫn tư tưởng họ thì hy vọng người chết có thể được giải thoát. Lúc ấy tâm thần người chết rất dễ bị cảm xúc và kích động.

Lưu ý dù cho người chết ở xa mà khi đã vào tình trạng TTA thì vẫn nghe được khi có người gọi tên họ, và họ đến ngay. Nhờ người chết có khả năng siêu phàm nên họ có thể nhớ rất nhanh và mức thấu nhận để hiểu biết rất nhạy bén, do đó họ rất nhạy cảm và dễ bị ảnh hưởng.

Bởi vậy lời giáo huấn ở đây rất lợi cho họ. Sức mạnh của sự chuyển hoá này rất mãnh liệt và thần tình. Chẳng khác nào một khúc gỗ to nặng hàng trăm người không khiêng nổi mà khi có nước ào tới làm khúc gỗ nổi lên rồi trôi phăng theo dòng nước một cách nhẹ nhàng.

Lời giáo huấn này đến với thân xác của người vừa chết. Hãy đứng bên cạnh người chết và đọc những lời này để in sâu vào tinh thần họ cho đến khi thấy trong lỗ mũi chảy ra ít máu và nước vàng mới thôi.

Trong thời gian này không được đụng chạm, sờ mó gì đến thân thể người chết. Phải tuân thủ các điều lệ và quy tắc nêu trong sách này để cho việc nhắc nhở người chết được kết quả tốt đẹp. Nên nhớ đừng giết hại bất cứ sinh vật nào để cúng người chết. Chớ để cho bà con thân nhân người chết khóc than, rên rỉ bên cạnh thân xác người chết. Ngược lại, nên khuyên họ làm điều lành càng nhiều càng tốt, như bố thí, phóng sinh, in kinh, đúc tượng, dựng chùa, v.v..

Đại giáo lý này về TTA cũng như các sách kinh khác về tôn giáo có thể trình bày bằng nhiều cách khác nhau để đọc cho người đang hấp hối hay mới chết nếu được kết hợp với đoạn cuối của tập hướng dẫn *thực hành để đến niết-bàn* và được đọc trọn vẹn và càng nhiều càng tốt thì rất hữu ích cho người chết.

Các chữ, các câu và ý nghĩa của chúng phải được gợi nhớ cho ký ức của mọi người, đến khi chết các ký ức này càng hiển hiện một cách mãnh liệt.

Do đó khi còn sống, nên đọc đi đọc lại nhiều lần cho thuộc lòng, suy nghĩa và nghĩa lý của chúng. Nếu vì quá yếu không thể đọc được thì nên nhờ người khác đọc giúp cho mình nghe miễn làm sao để những lời giáo huấn này in sâu vào tâm trí người nghe. Sự giải thoát chắc chắn sẽ đến không chút nghi ngờ.

Giáo lý này là giáo lý giải thoát bằng sự thấy biết, không cần phải thiền định hay *sàdhna* – tín ngưỡng phải thực hành đều đặn. Cách giáo huấn sâu sắc này giúp người chết giải thoát bằng cách nghe và nhìn thấy; thậm chí những người có quá nhiều nghiệp xấu cũng có thể thực

hiện được. Phải luôn luôn nhớ kỹ những ý nghĩa của các lời giáo huấn này, kể cả những lúc hoảng sợ nhất như khi bị đến bầy chó dữ rượt đuổi cũng cố đừng quên.

Nhớ lời giáo huấn này giúp người chết đạt được thực trạng Phật-đà. Giáo lý của những lời giáo huấn này rất độc đáo ở chỗ không một giáo lý nào có thể vượt qua được nó.

Tinh yếu của giáo lý dạy về TTA này rấu sâu sắc này được gọi là BARDO THODÖL.

Dịch xong chiều ngày 27 tháng giêng năm Nhâm Thân
(tức ngày 01 tháng ba năm 1992)

Như Pháp Quân **Trần Ngọc Anh**